

Döbrönte

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Döbrönte bemutatása	4
3. Örökségünk	7
4. Eltérő karakterű településrészek Döbröntén	12
<i>Történelmi beépítés</i>	14
<i>Új beépítés</i>	16
<i>Üdülőházas beépítés</i>	18
5. Építészeti útmutató	20
<i>Történelmi beépítés</i>	20
<i>Új beépítés, Üdülőházas beépítés</i>	26
<i>Műszaki berendezések</i>	30
<i>Hirdetések, reklámtáblák</i>	31
6. Zöldterületek	32
7. Impresszum	36

1

BEVEZETÉS

Jelen településképi arculati kézikönyvben szeretnénk vizsgálni és bemutatni minden döbrönte lakos és érdeklődő számára településünk eltérő karaktereit, jellegzetességeit. Az optimális domborzattal rendelkező település elhelyezkedésének lehetőségeit Nagy Lajos király is meglátta, itt épült Szarvaskő vára. Olyan nemes családok, mint a Himfy vagy a Somogyi család kezdte a település kiépítését. A kialakult arculat megőrzéséhez nyújt segítséget a kézikönyv elemzése, mely rávilágít a lehetőségekre és követendő példákkal mutat utat az új építkezésekhez.

Cseh Lajos
polgármester

2 DÖBRÖNTE BEMUTATÁSA

Döbrönte Veszprém megye nyugati szélén, a Pápai Járásban, Pápától délkeletre, az Észak-Bakony lankás dombvidékén található. A Bittva-patak völgyében Gannával határosan húzódik, Pápakovácsitól és Tapolcafőtől mintegy 6 km-re épült az alig 280 lakosú kis falu. Régészeti leletek bizonyítják, hogy a falu már a római korban is lakott volt, névformája alapján XI. századi település lehetett. A Döbrönte név a szláv Dobrete személynévből ered, első említése 1330-ból, egy oklevélből származik, Debrenthe változattal.

A Himfy család Veszprém megye egyik előkelő családja, felemelkedésük az Anjou korban kezdődött. Nagybirtokkal rendelkeztek Temes és Krassó megyében és ők vették meg Csák Mórictól Döbrönte környékét. Az 1760-as években a Devecser melletti középkori Medgyes faluból származó medgyesi előnevű Somogyi család lett a környék meghatározó földbirtokosa. Feljegyzések szerint Somogyi Miklós 1761-ben kezdte meg német zsellérek betelepítését a mai falu helyére (nem az akkori faluba, amelyet ma Ódöbröntének nevezünk). 1785-ben 261 személy volt a falu lakossága, amely a kor viszonyainak megfelelően népesnek számított.

A települést környező Bakony nem csak a területet határozza meg, de ideális kirándulóhely is.

Az alapvetően egyutcás település máig megőrizte korabeli faluszerkezetét, azonban bővült kisebb mellékutcákkal. A község értékét növeli, hogy bár többségében átalakították már az épületeket, még fellelhetőek szépen felújított, hagyományos lakóházak (macskalépcsős tetőzetű, boltíves tornácú, ormfalás homlokzatú). A falu arculatát elsődlegesen a rendezett utcái és a község fölé magasodó egykori vára (illetve mai romjai) határozzák meg. Habár egyértelmű központja nincsen Döbröntének, a fő utca mentén elszórva helyezkednek el az intézmények, a római katolikus templom és annak kertje központi területnek számítanak.

3 ÖRÖKSÉGÜNK

A falu felett magasodó gerincen épült a romjaiban is impozáns **Szarvaskő vára**. 1373-74-ben építtette Himfy Benedek bán, aki Nagy Lajos király kedvenc hadvezére volt. A szabálytalan alaprajzú, belsőtornyos, egy nagyobb udvar körüli külső és belső várból álló építmény maradványai *műemlékek*. A belső várból a meredek domb északnyugati sziklás oldalán egy kétemeletes épület egyik fala áll, benne ablakok maradványaival, sarkán hatalmas támpillérrel. II. Ulászló király 1496-ban Himfy Imrének és lányának Orsolyának adta adományul a várat és tartozékait, majd amikor Orsolya Essegvári Ferenchez ment feleségül, Döbrönte várát összes uradalmával együtt zálog címén adta vejének. Nádasdy Tamás, a későbbi nádor, amikor 1555-ben összeíratta a dunántúli várakat, Döbrönte még épségben állt. További sorsa azonban ismeretlen, a végvári rendszerben nem szerepelt. Talán egy török támadás során pusztulhatott el. A XVIII. század közepétől lakatlan rom maradt a gótikus átalakításokkal tarkított várból.

A műemlék római katolikus templomot gróf Somogyi János özvegye, Győri Krisztina építtette, Charles de Moreau tervei alapján Kornhausel József bécsi építésszel, a gannai templom és mauzóleum kicsinyített másaként. Az építkezés 1815-ben fejeződött be és a Fájdalmas Szűz tiszteletére szentelték fel.

Kerek klasszicista stílusú, centrális elrendezésű, kör alaprajzú kis templom kupola lefedéssel. Szentélye egyenes záródású. A kupola kazettás osztásaiban és az oldalfalakon klasszicista jellegű festés látható. Klasszicista stílusú az oszlopos főoltár is, melyet empire stílusban egy darab márványból faragtak. A templom oldalfalain Jézus szenvedésének 12 stációját ábrázoló képeket találunk. A bejárat felett medgyesi Somogyi család címerét és a templom alapításának német nyelvű leírását is láthatjuk. A templom kertje zöldfelületi közterületként funkcionál, része a település zöldterületi rendszerének.

Döbrönte főutcáján sok szép régi épület van, melyek védelemre érdemesek.

Fő utca 11.

Fő utca 12.

Fő utca 26.

Fő utca 31.
Szarvasház

Fő utca 37.

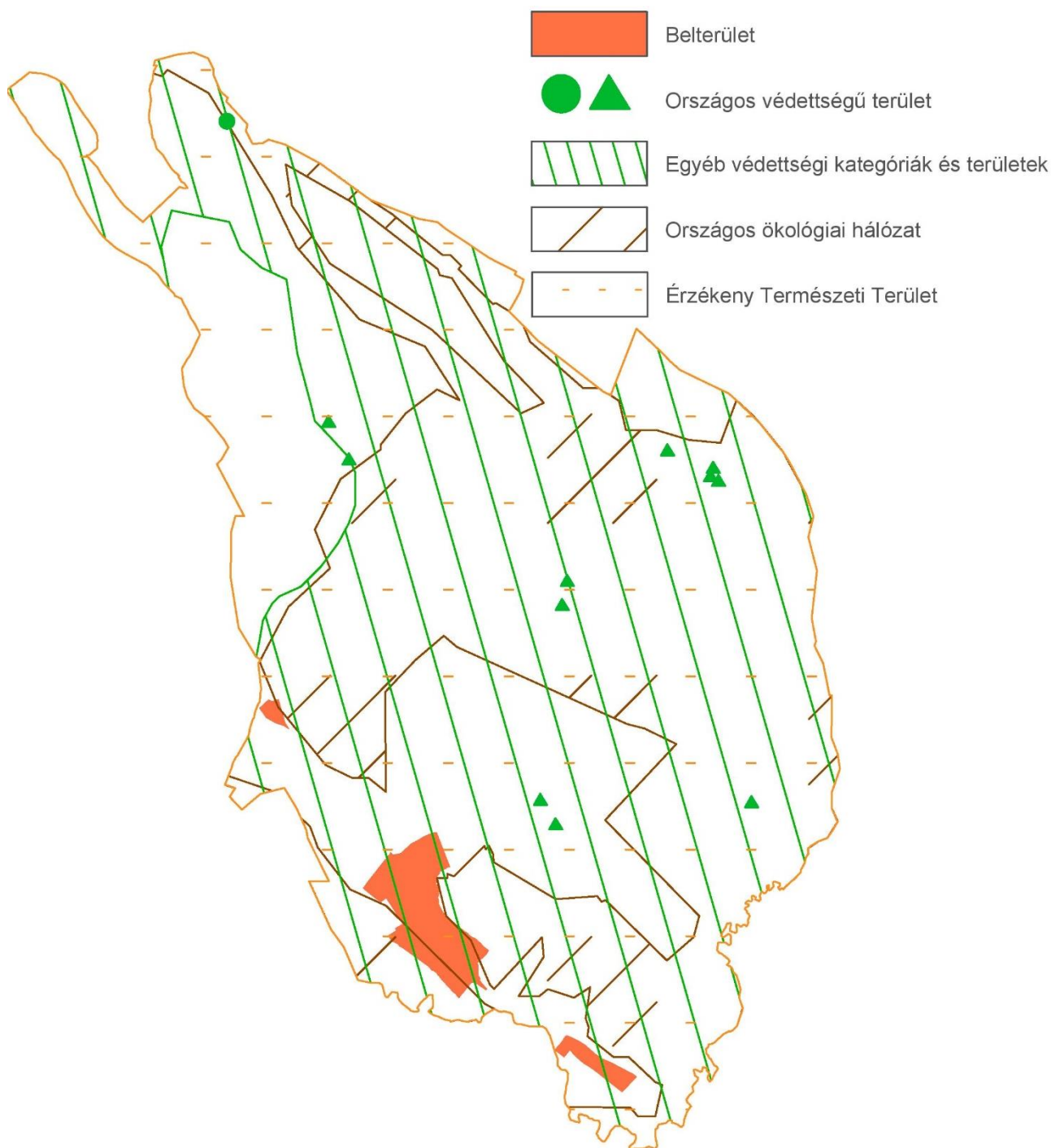
Fő utca 52.

4 ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK DÖBRÖNTÉN

Döbrönte fizikailag jól elhatárolhatóan, három részre osztható. A legészakibb, a történelmi beépítésű Ódöbrönte, közel az egykori Kisganna határához. A település lakott területeinek túlnyomó többsége a községi részhez, Döbröntéhez tartozik. Itt a beépítések nagy része történelmi, de jelen van az újabb beépítés is. Itt találhatóak a település műemlékei és helyi védettségű épületei. Legdélebbre fekszik az Üdülőtelep, ami egy viszonylag újabban kialakult része a községnek és kizárólag üdülőházas beépítésből áll.

A község teljes egészében Érzékeny Természeti Terület által érintett. A térképen jól látszik, hogy több terület áll országos védelem alatt, mint pl. az északnyugati sarokban zöld pöttyel ábrázolt barlang, vagy a zöld háromszöggel jelzett források. Mindkét természeti érték ex lege objektum. Natura 2000 hálózat nincs a településen, azonban megtalálhatók az Országos ökológiai hálózat magterületei, folyosói és pufferterületei. Döbrönte többsége egyéb védettségi kategória alá esik, azon belül is az Országos Területrendezési Terv alapján „tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület”.

Történelmi beépítés

Teljes egészében történelmi beépítésből áll Ódöbrönte, valamint Döbrönte középső, jelentős része. Az előkert nélkül épült házak homlokzati kapcsolatban állnak a közterületekkel. Az út mindkét szélén vízelvezető árok húzódik, fásítása azonban csak néhány részen történt. Döbröntében a fő utca mentén található az egykori építészeti hagyományokat megőrző házak, tömör kerítéssel.

Új beépítés

Az újabb beépítésű területek elsődlegesen abban különböznek a történelmi beépítésű területektől, hogy az itteni házak már nem tükrözik a település egykori építészeti hagyományait. Ezzel összefüggően ezeken a részeken nem olyan szigorúak az építészeti előírások, az épületek kialakításánál fő szempont az utcaképbe való illeszkedés, az egység megtartása.

Üdülőházas beépítés

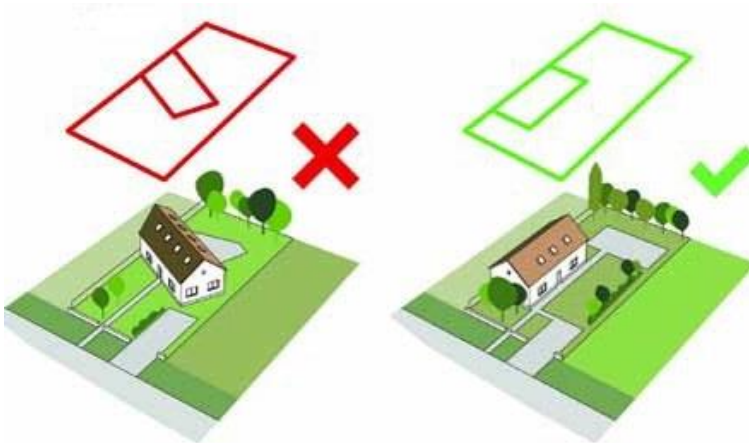
Döbrönte belterületétől délre, Bakonyjákó felé alakultak ki üdülőterületek. A Bittva menti mély fekvésű területek beépítési feltétele a megfelelő műtárgyak megépítése, valamint a malomárok rendezése. Árvízvédelmi szempontból fontos, hogy épületet csak oda lehet építeni, ahol a talaj legalább 1,5 méterrel magasabban van a patakpartnál. A területet hétvégi házakkal építették be, ahol a telkeken legfeljebb két üdülőegységes üdülőépület helyezhető el. A környékre a laza beépítés jellemző.

5 ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Történelmi beépítés

TELEPÍTÉS

Lakóházakat a történelmi településrészen az oldalhatár mentén, az utcára merőlegesen lehet építeni, homlokzati kapcsolatban a közterülettel. A nem az utcára merőleges, illetve indokolatlan mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt.

KERÍTÉS

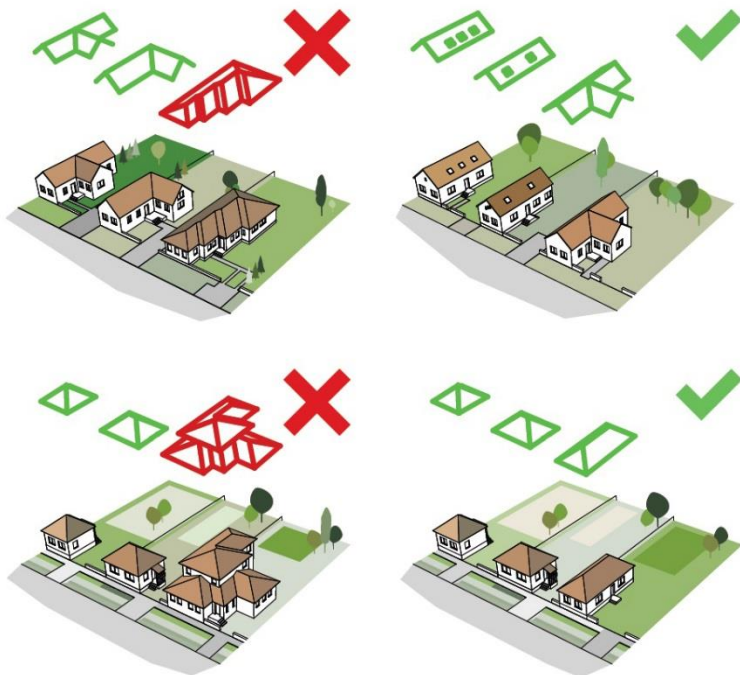
A település hagyományainak megőrzése érdekében javasolt közterületek felé a telekhatáron 1,5, maximum 2 méter magas tömör kerítést létesíteni. A kerítések építésekor figyelembe kell venni, hogy nyers betonfelülettel nem jelenhetnek meg. A meglévő tömör kerítések értékes részei a falnak, azokat megbontani nem szabad.

KERÍTÉS – jó példák

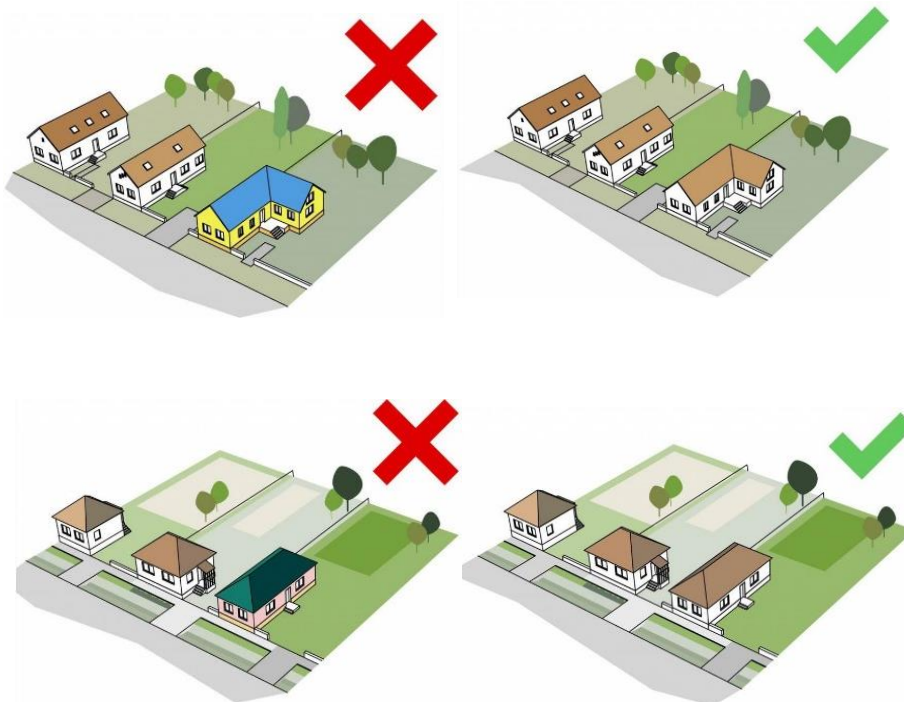
TETŐFORMA

Döbröntén épületet csak magastetővel lehet kialakítani. A főtömeg gerincét az utcavonalra merőlegesen kell megépíteni. A tető hajlásszögének 40° és 45° közötti értéknek kell lennie.

Tetőhéjazatként természetes, égetett agyagcserepet, vagy azzal színben harmonizáló, sík jellegű tetőcserepet kell alkalmazni. A tetőzet típusának alkalmazkodnia kell az utcaképbe, egyszerű tetők között nem lehet összetettet kialakítani.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

A községben hagyományai vannak az anyaghasználatnak is. A lakóépületeknek a helyi építészeti hagyományoknak megfelelően vakolt homlokzati megjelenést kell biztosítani.

Festésnél figyelembe kell venni, és a településre jellemző halvány színezést kell alkalmazni (pl. fehér, sárga, barna és ezek árnyalatai).

MAGASSÁG

A történelmi beépítésű területeken a házak magassága közel azonos. A házakat úgy kell építeni, hogy az új épületek építménymagassága nem térhet el jelentős mértékben a szomszédos épületekétől.

KERT

A településrészen az épületek előkert nélkül állnak az utcavonalnál, homlokzati kapcsolatban azzal. Ezeknél az épületeknél a lakók oldal- és hátsókerteket is kialakítanak. A kertek napjainkban egyre inkább elveszítik gazdasági szerepüket, többnyire rekreációs, pihenőkert céllal alakítják ki őket.

ABLAK

A közterületekkel homlokzati kapcsolatban álló épületek az ablakokon keresztül nyitnak az utcára. Az ablakok Döbröntén sokszínűek, lehetnek egy- vagy kétszárnyúak, és eltérő osztatúak. Anyagukat tekintve ajánlott az ablakok esetén fa anyagok, vagy fa mintájú fóliázott műanyag ablakok alkalmazása.

ABLAK – jó példák

Új beépítés, Üdülőházas beépítés

TELEPÍTÉS

Lakóházakat az új és üdülőházas beépítésű településrészen is az oldalhatár mentén, az utcára merőlegesen lehet építeni, azonban előkert kialakítása megengedett. A nem az utcára merőleges, illetve indokolatlan mértékben hátrahúzott családi ház építése szintén nem javasolt.

KERÍTÉS

Szemben a történelmi beépítésű területekkel, ezeken a területeken áttört kerítéseket kell létesíteni. A kerítés magassága nem haladhatja meg a 160 cm-t, amelyből a tömör lábazat legfeljebb 60 cm magasságig épülhet, felette fa lécezésű vagy fém kerítésmezők kialakíthatók.

KERÍTÉS – jó példák

TETŐFORMA

A történelmi beépítéshez hasonlóan magastetőket kell építeni az új és az üdülő területeken is, azonban itt megengedett laposabb tető (akár 30°-os) is. Az egységes utcakép megőrzése érdekében, azonban itt sem megengedett az egyszerű tetők közé összetett tetőt kialakítani.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Ezeknél a beépítéseknél el lehet térni a történelmi beépítésű területekre előírt halvány színezéstől, azonban a kirívó, harsány színhasználat itt sem megengedett.

MAGASSÁG

Az új beépítésű és az üdülő területeken is kizárólag emeletes, vagy tetőtér beépítésű épületek vannak. Az egységes utcakép érdekében itt is fontos, hogy az épületek magassága ne térjen el jelentősen egymástól.

ABLAKOK

Az történelmi beépítésű területeken kívül leginkább újfajta, szigetelő nyílászárókat láthatunk, amik elsősorban egy-, vagy kétszárnyúak és egy, vagy több osztatúak is lehetnek. Lehetőség van utólag felszerelt redőnytokok használatára, de lehetőség szerint a rejtett, vagy fa mintázatú szerkezetek a javasoltak, amik színükben megegyeznek a nyílászáróval.

Műszaki berendezések

Az utcakép megőrzése érdekében mindegyik beépítési típusnál ajánlott a ház használatához szükséges műszaki berendezéseket (klíma külső egység, napkollektor, antenna, épített kémények) az utcai homlokzatról nem látható helyen elhelyezni. Az épület hátsó oldalán kívül megoldást jelenthet az előkertben, növényzettel takart kiépítés.

Hirdetések, reklámtáblák

A kedvező településkép kialakítása és megőrzése érdekében fontos a hirdetések és reklámok településképbe illeszkedő elhelyezése. Pozitív, hogy a falu főutcája mentén, az autóbusz váróterem oldalán található egy hirdető tábla, ahol rendszerezetten, egységesen lehet megoldani az esetleges hirdetéseket, reklámokat. Szolgáltató- és vendéglátóipari egységeknél ajánlott az épületen elhelyezett feliratot, reklámot a homlokzattal egységben kialakítani.

6 ZÖLDTERÜLETEK

Döbrönte jelentős zöldterületi alapját képi a Bittva-patak. A vízfolyás a legfontosabb mellékvíze a Marcalnak, vizét több forrásból nyeri. A partján kialakított pihenőhely békés lehetőséget biztosít a megtekintéséhez. Zöldterületnek minősülnek az állandóan növényzettel fedett közterületek (közkert, közpark) is. Fő céljuk a rekreáció és testedzés, ezért területén az e célokat szolgáló építmények helyezhetők el (sétaút, tornapálya, játszótér). Döbrönte belterületi zöldterületi rendszerébe tartozik a templomkert, a játszótér és a temető.

JÁTSZÓTÉR

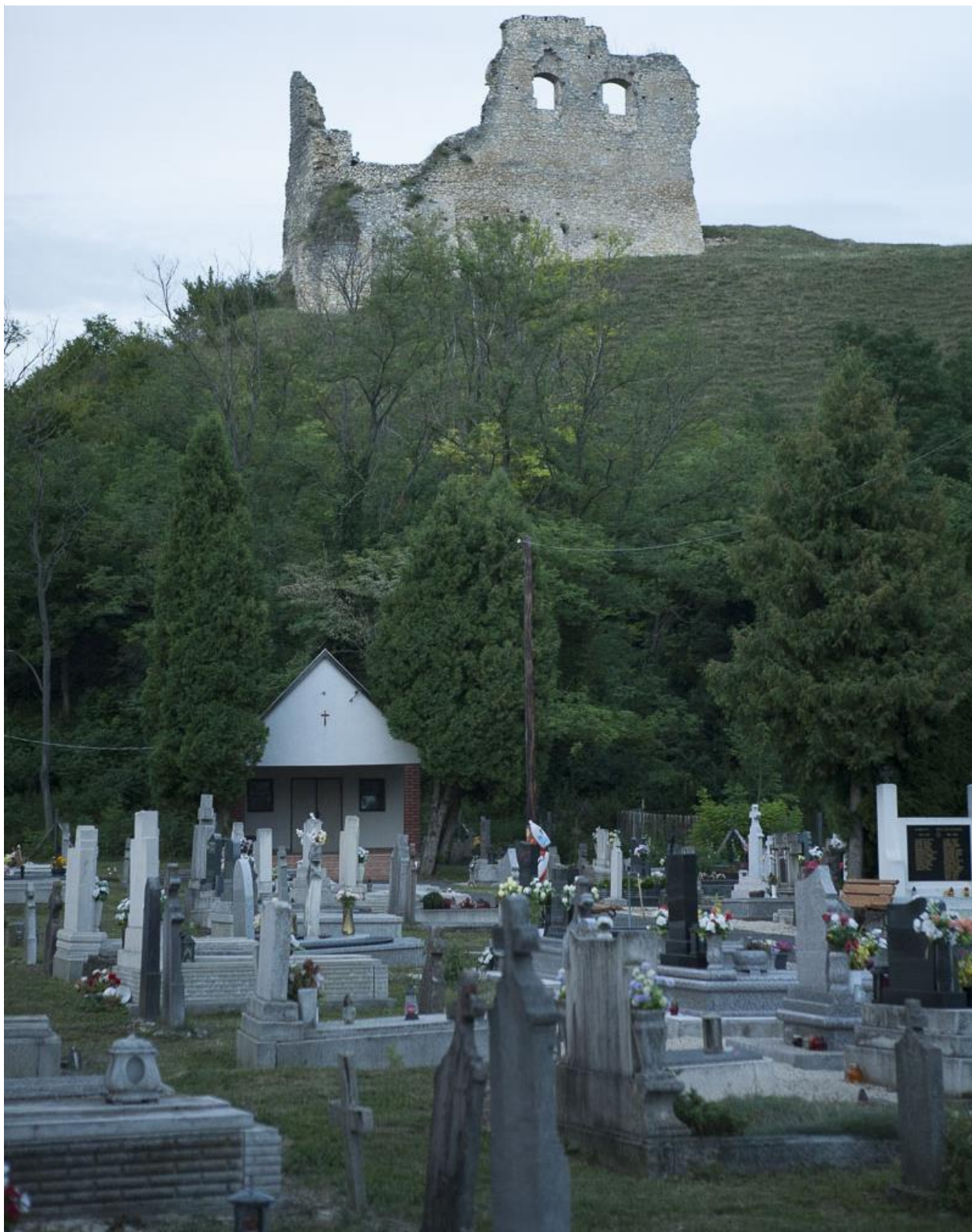
Döbrönte önkormányzata 2009-ben épített játszóteret a Fő utca mentén. A terület sövényvel van körbekerítve, valamint a többszintes növényállomány segíti a megfelelő környezet kialakítását. A felszerelt játszótéren többek között hintával és csúszdával ellátott játszóvárat, mérleghintát, mászókat és rugós játékot is találunk.

TEMETŐ

82-es helyrajzi szám alatt, a Fő utcán található Döbrönte temetője.

7 IMPRESSZUM

DÖBRÖNTE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Döbrönte honlapcíme: <http://www.dobronte.hu>

Döbrönte postai címe: 8597 Döbrönte, Fő u. 47.

Döbrönte telefonszáma: 89/351-037

Polgármester: Cseh Lajos

Főépítész: R. Takács Eszter, okleveles építészmérnök

Főépítész e-mail címe: proarch@t-online.hu

Összeállította: Leel-Óssy Zsolt

Döbrönte, 2017.